

KULTUR

smockkan

MUSIK- OCH KULTURSKOLORNAS EGEN TIDNING

NR 4 SEPTEMBER 2014

SOMMAR,
LÄGER OCH
POLITIK

■ Denna sommar har nog ingen varit opåverkad av allt vi sett och hört från olika konflikter runt om i vår värld. Det är inte längre bara byggnader och minnesmärken som raderas genom bomber, missiler och sprängdåd. Det är familjer och släkter som förföljs, splittras och dödas. Bilder och berättelser vittnar om ohyggliga scenarior. Folkgrupper som raserar andra folkgrupper för att de tänker och tycker annorlunda. Orden har tagit slut, samtalen har tystnat och våldet har intagit scenen med sitt iskalla förakt och förödande konsekvenser. Och än värre; Enligt en studie av Virgil Hawkins "Stealth conflicts från 2008, är dessutom världens största krig osynligt i medierna!

RIVA NER OCH BYGGA UPP

Tårarna bränner förlamande på min kind samtidigt som alla muskler i kroppen bara skriker "GÖR NÅ-GOT!" Det finns dock många goda krafter också i vår värld. Media och vi alla behöver ge uppmärksamhet och stöd åt alla som vill bygga upp i stället för att radera.

Den 14 augusti i år firade vi i Sverige 200-års jubileum av fred i vårt land. Jag lyssnade till en intervju med Peter Wallensten, professor i freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet. Han menade att detta är ett unikt faktum i världen, väl värt att fira. Under århundradens lopp låg Sverige ständigt i krig. På frågan vad som fått en fälttågsglad nation att ställa om till fred menar han att en annan kultur blev prioriterad. Nu värdesattes den civila utvecklingen, det byggdes industri, folkrörelser växte fram och ledarskap satte inte en ära i att besegra andra utan i att göra överenskommelser. Man insåg att det var mer rationellt att förhandla och bygga ett samhälle tillsammans än att slå ihjäl varandra. Det krävs modiga kloka varsamma

ledare – då som nu. Det är stort att få leva i ett samhälle som har fred. Något vi nog skulle fira lite oftare och lite mer!

Jag lyssnade till estradpoeten Oliva Bergdahl, i radion härom morgonen. Hon berättade om "världens mest ensamma val", 52 Hertz-valen, som sjunger mycket ljusare än andra valar. Hans kärlekssånger verkar gå obesvarade eftersom de flesta andra arter till exempel blå valar och knölvalar, sjunger vid mycket lägre frekvenser. Normalt mellan 15-25 Hertz. "Alla som varit barn, vet vad barn gör mot varandra. Barn söker sig mot gemenskap och det enklaste sättet att skapa en gemenskap är att finna en individ att stänga ute. Det räcker med så lite; ett annorlunda namn, annorlunda kläder social förmåga. "sa Olivia. Orden studsar och bränner. Avslöjar och utmanar. Vi tror vi växer upp och lär oss, blir vuxna och klokare, men går alla lätt i fällan. I sökandet efter identitet och sammanhang är rollen som offer, förövare eller likgiltigt betraktare förädliskt enkel att hamna i för alla.

Det verkar som om reflexer att exkludera behöver motverkas av medvetet tänk och ett vaksamt sinne. Rädsla och utanförskap föder inget gott. Här behöver vi alla träna klokheten. "Stupid is who stupid does" sa den kloka mamman i filmen Forrest Gumps.

I höstens första nummer möter du intressanta berättelser om utvecklingsprojekt för att öka delaktighet och inkludering. Att alla barn får chans att träna sina estetiska språk och uttryck i en tryggt och generöst sammanhang är kulturskolans ledstjärna. En rapport från ett kinesiskt skolbesök kan du också läsa om. Det föranleder mig att dela den första frasen jag lärt mig på kinesiska. "Ni hao". Det är en hälsningsfras typ "hej", men betyder ordgrant: Du+Bra. Det kan tolkas som en fråga "Mår du bra?" men jag väljer att också tänka "Du är bra du!" Det känns som en inspirerande hälsningsfras i alla väder! Att sträva efter att vi bemöter varandra med positiv attityd, med nyfikenhet och förväntan på att vårt möte ska bli givande och berikande. ■

Bagatell musikprodukter

Välj bland hundratalet produkter på vår hemsida: www.bagatell.se

Här följer några smakprov.

Nyheter från Bagatell

Med våra nya "Teleskop Harmony" från Manhas-set kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Telskopsnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. 10 års garanti.

Teleskop Harmony

Lilla Gaspallen
En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.
Pris: 1800 kr exkl. moms
Sittdyna: 50 x 33 cm
Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:
info@bagatell.se
Tel 013-527 50
Fax 013-527 52

Bagatell 1

Från 7 500 kr
En vagn kommer lastad...
• Med världens mest sålda notställ
• Liten vagn + 12 notställ – 7500 kr (exkl. moms)
• Stor vagn + 18 notställ – 10 000 kr (exkl. moms)
• Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ
Läs mer på Bagatell 2

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5
TELESKOPET
Världsledande – med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar – bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller.
Teleskop transport lättvikt
Teleskop standard

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL
450:-
"Nothagen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

"Sitt rätt"
ORKESTER/KÖRSTOL
Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol. "Sitt" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 5

Akustikskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 6

PIANO-GASPALLEN standard
Sluta skruva! Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.
Gaspallen Ergo med justerbar lutning.

Bagatell 7

Medlar flygel
Medlar piano
Medlar för flygel – piano och digitalpiano
Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal
Flaggskenppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar – alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålende" belysning.
Pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 9

"Stage"
Orkester/körpodier
Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggen med oögränsade möjligheter. Alla benlängder med snabb-koppling.

TEXT OCH FOTO ROLAND COX

Kulturskolan och funktionsnedsatta

■ Ett av tusenden seminarier under Almedalsveckans handlade om Kulturskolan och funktionsnedsättning. Det går framåt, men långsamt. Villkorade bidrag, mer resurser och måldokument nämndes som möjligheter.

Politiker från riksdagens kulturutskott fanns på plats för att ge sin syn på hur hindren ska kunna sänkas. Från Isak From (S), Tina Ehn (MP), Anne-Marie Brodén (M) och Ulf Nilsson (FP).

Seminarier i Gotlands kulturskolas hus avslutades med en stafett av röster från pedagoger, ledare, administratörer och politiker.

Riksdagens kulturutskott kom i våras med en rapport om tillgängligheten inom kulturen. Både politikerna och utredaren Peter Strand fanns på plats denna varma julidag. Enligt siffror i rapporten är kulturskolorna till drygt 60 procent

fysiskt tillgängliga. Vilket innebär att 40 procent inte är det.

En hel del görs för att förbättra tillgängligheten till kulturlivet. Några exempel från Peter Strand var utbyggda hörslingor och textning vid en del teatrar, stöd till grupper som Tyst Teater och Glada Hudikteatern, och allt fler syntolkade biovisningar.

Men det går alldeles för lång-

samt framåt, tycker kulturutskottet, som har begärt att mer pengar ska satsas, berättade Peter Strand.

Krav för bidrag

Karin Westling från Kulturrådet berättade hur man vid bidragsgivningen ställer krav om tillgänglighet hos mottagarna.

– Vi kan hålla inne bidragen för dem som inte uppfyller kriterierna, och det har satt fart på vissa.

– Det finns enkelt åtgärdade brister som enligt uppgift inte rättas till hos kulturaktörerna. Om det stämmer så är det faktiskt lagbrott, sa Karin Westling.

Handlingsplaner är viktiga verktyg, inte bara papperstigar. Det sker mer konkreta saker hos de aktörer som har skrivit en plan, ansåg Karin Westling.

Nationell strategi

Torgny Sandgren, generalsekreterare för SMoK, berättade att organisationen driver olika utvecklingsprojekt.

– Men vi saknar mycket kunskap om vad som händer ute i kulturskolorna. Bland annat därför efterlyser vi en nationell strategi för kulturskolorna. Ett skäl är att vi vill få bättre grepp om vilka vi inte når.

För detta fick han uttalat stöd under samtalet från både Isak From (S) och Tina Ehn (MP), kulturutskottet.

Håkan Sandh, projektledare från Pascal, en förening som verkar för funktionsnedsattas tillträde till kulturskolorna.

Kulturskolan mitt i Visby bjöd in till samtal om funktionsnedsättning och undervisning.

– Varje kulturskola behöver minst en lärare med ”funktionsnedsättningsglasögon”, var ett av hans budskap.

Lokala politiker måste ge sin kulturskola tydliga uppdrag. Riksdagen bör ge Specialpedagogiska skolmyndigheten direktiv att jobba även med kulturskolorna. Och riksdagen måste se över lärarutbildningarna.

– Annars får vi en kulturskola för nästan alla, sa Håkan Sandh som också påpekade att det även handlar om hinder som dyslexi, ADHD, autism och mycket annat.

De sex politikerna från riksdagens kulturutskott sjöng samtliga tillgänglighetens lov. Flera underströk vikten av att styra med pengar.

– Det är väldigt bra att regeringen nu satt som villkor för olika bidrag att målen för tillgänglighet

är uppfyllda, sa Ulf Nilsson (FP), vice ordförande i kulturutskottet.

Malin Aghed från El Sistema deltog på seminariet och efterlyste långsiktiga pengar. Projekt pengar i all ära, men:

– Det vi behöver är framförallt personal, och det är svårast att få pengar till. ■

”...det finns enkelt åtgärdade brister som enligt uppgift inte rättas till hos kulturaktörerna...

TIPSA
KULTUR
smockan
TORGNY SANDGREN
tel 070-671 79 46

ÅGRENSHUSET PRODUKTION
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
Tel 0660-29 99 50, fax 0660-29 99 79

■ ANSVARIG UTGIVARE
Inger Carlönberg, SMoK

■ REDAKTÖR
Torgny Sandgren, tel 070-671 79 46
torgny.sandgren@smok.se

■ PROJEKTLEDARE & ANNONSER
Monica Berglund, tel 0660-29 99 60
monica.berglund@agrenshuset.se

Annonsprislista kan laddas ned som pdf från www.agrenshuset.se

■ GRAFISK FORMGIVNING
Lena Hägglund, tel 0660-29 99 53
lena.haggglund@agrenshuset.se

■ PRODUKTION Ågrenshuset, Bjästa

■ OMSLAGSBILD Från läget i Side by Side i Göteborg. Foto: Torgny Sandgren.

■ NÄSTA NUMMER vecka 45

■ MANUSSTOPP annonser 7 oktober

MED ARVSFONDEN I ALMEDALEN

TEXT **SOFA BALIC** FOTO **TORGNY SANDGREN**

– om ungas inflytande

■ Hur stärker vi barns och ungdomars inflytande och delaktighet? Det var frågan under Allmänna Arvsfondens seminarium på Barnrättstorget i Almedalen. Här deltog Barnombudsmannen (BO) Fredrik Malmberg och Ulrika Stuart Hamilton, statssekreterare på Utbildningsdepartementet.

Sveriges- Musik och Kulturskoleråd (SMoK) var inbjuden att presentera det pågående Arvsfondsprojektet Om vi fick bestämma. Projektledare Sofia Balic berättade om resultat och framtida utmaningar. Hur kan kulturskolorna utforma medvetna strategier för demokratiarbete? Hur kan unga få inflytande över hela organisationen och inte bara enstaka projekt? Hur kan en assistent eller förälder främja eller hindra unga med funktionsnedsättningar att delta och ha inflytande? Sofia visade digitala berättelser, kortfilmer som unga gjort om sin syn på kulturskolan. Även BO har jobbat med den här typen av filmer i sin verksamhet och såg dem som kraftfulla verktyg i ett demokratiarbete. I paneldiskussionen lyfte SMoK fram vikten av en nationell strategi för ungas kulturutövande för att frågor om inflytande och delaktighet ska få en starkare grund att stå på. BO fick också en inbjudan att samverka i SMoKs nya satsning "Barn berättar för barn om barnkonventionen". ■

Om Digitala Berättelser

Unga Berättar vid Kulturskolan Stockholms Mediecenter jobbar med digitalt berättande som verktyg för att stärka barn och ungas kreativitet och ge deras röster ökad plats i samhället. Unga Berättar samarbetar med organisationer, skolor och museer. I SMoKs projekt "Om vi fick bestämma" har ca 60 filmer skapats av både elever och pedagoger i kulturskolor runt om i hela Sverige. Under hösten 2014 bygger SMoK upp ett arkiv som underlättar filtrering och visning av filmerna på webben. Läs mer om projektet och titta på digitala berättelser på SMoKs webbplats: www.smok.se/digitala-berattelser ■

VAR MED OCH BERÄTTA OM BARNKONVENTIONEN!

Sverige får kritik från FN för att våra barn och unga inte vet att det finns en Barnkonvention och vad den innebär. Det vill SMoK ändra på! Vi bjuder nu in kulturskolor att delta genom barn och unga gestaltar en eller flera artiklar med hjälp av estetiska språk. Hur gör vi för att spela, dansa, sjunga, filma och måla Barnkonventionen? Tanken är att projektet blir till utställning på SMoKs Rikskonferens i Eskilstuna samt i Almedalen 2015. Är er skola intresserad av att delta? Kontakta projektledare Sofia Balic på SMoK. ■

VÄLKOMMEN TILL BARNENS MUSIKBUTIK PÅ NÄTET!

Barnensmusikbutik.se

BARNVISOR ■ RYTMINSTRUMENT
KLANGSPEL ■ BLÅSINSTRUMENT
STRÅNGINSTRUMENT ■ PRESENTARTIKLAR
TILLBEHÖR med mera

www.barnensmusikbutik.se

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner

Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Sareco®

Etablerad 1958

www.sareco.se Tel 026-61 74 60

**KLARINETT
23-25
JAN'15 FROSSA**

23-25/1 på Musikaliska, Nybrokajen 11.
För dig från ca 10 år som spelar klarinett.
Info och anmälan: musikaliska.com/lansmusiken

Tre fullspäckade dagar med konserter, workshops, ensemble-spel och seminarier där alla, proffs som amatörer, kan frossa i sitt favoritinstrument.

Med bl.a. Blåsarsymfonikerna, Emil Jonason, Alf Hörberg och musiker från Kungliga Filharmonikerna och Arméns musikkår.

Länsmusiken i Stockholm Musikaliska BLÅSAR SYMFONIKERNA

**KONFERENS OM SKOLAN
STOCKHOLM 27/10**

Design för delaktigt lärande

Skolors rumsliga organisation – byggnaderna, rummen och materialen – spelar en enorm roll för lärandet. I Reggio Emilia talar man om den fysiska miljön som en egen sorts pedagog.

Vår konferens vänder sig till alla som är intresserade av skolans lärande och lärmiljöer. Ta del av våra olika exempel, erfarenheter och perspektiv på hur lärandet och arkitekturen kompletterar och påverkar varandra.

För mer information och anmälan: www.reggioemilia.se

Reggio Emilia Institutet

YLVA HOLMBERG (RED)

RÖSTRÄTT – MUSIK PÅ BARNES VILLKOR

En bok om barns rätt till musik på barns villkor och att få göra sin röst hörd. Här behandlas bl.a. barnrösten i förhållande till vuxenrösten samt barns delaktighet och inflytande. Här finns konkreta tips på musikaliska lekar och aktiviteter.

Rösträtt vänder sig till dig som arbetar med barn och musik i förskola, kulturskola eller andra sammanhang där man musicerar med barn.

GE 12300 280 KR

order@gehrmans.se | Tel 08-610 06 00 | www.gehrmans.se

f YouTube **GEHRMANS MUSIKFÖRLAG**

– 17 kommuner har kontaktat stiftelsen El Sistema och vill få stöd att utveckla ny verksamhet, det känns fantastiskt roligt, menar Camilla Sarner som är verksamhetschef för stiftelsen.
Foto Lee Kearney.

ALLT FLER EL SISTEMA-KOMMUNER

Tio kulturskolor får bidrag för att starta

TEXT ROLAND COX

■ Orkester- och körskolan El Sistema sprider sig över landet. Stiftelsen El Sistema har nyligen fördelat bidrag från Postkodlotteriet till tio kommuner som drar igång. Och ännu fler finns i ett växande nätverk.

– Jätteroligt, säger Camilla Sarner, verksamhetschef för stiftelsen El Sistema.

Stiftelsen fick nyligen sex miljoner från Postkodlotteriet. Ur den påsen delas nu två miljoner ut till kommuner som startar El Sistema-verksamhet. I skrivande stund är nio av tio kommuner utvalda, som får vardera 200 000 kronor.

Det räcker inte långt för en kulturskola som vill dra igång, förstås, men är ett stöd som kan få betydelse, menar Malin Aghed hos El Sistema:

– De kommer garanterat att bli glada, och det blir svårare att lägga ner projekten när de lyfts fram så här, säger hon.

17 ville

Totalt var det 17 kommuner som sökte bidrag. Ingen blir helt "lottlös", om vitsen ursäktas. Övriga lotteripengar ska gå bland annat till konferenser för att knyta nätverk bland minst 20 kommuner som driver eller vill driva El Sistema-verksamhet.

– Med El Sistema kan man nå

nya målgrupper och jobba för integration, säger Camilla Sarner hos stiftelsen, tidigare chef för kulturskolan i Lärjedalen i Angered.

Kort om systemet: Orkestern och/eller kören drivs där barnen finns. Barnen får fler lektioner än i kulturskolan. Föräldrarna dras in via familjeträffar. Jobbet görs i stor grupp och ofta finns ett samarbete med professionella symfoniorkestrar. El Sistema blir som regel en ny verksamhet inom en befintlig musik- eller kulturskola, men på vissa håll en egen verksamhetsform.

El Sistema fanns sedan tidigare bland annat i Stockholm, Göteborg, Malmö, Södertälje och Umeå. Nu ligger ett antal skolor i startgroparna. Vi ringde runt till några av dem som nu fått bidrag från El Sistema.

Vara

Vara kommun har 15 000 invånare, kulturskolan omfattar 13 lärare.

– Vi startade gruppverksamhet i en förskola i våras och tar en till

i höst, berättar Lars Graneheim, rektor.

Femåringar spelar "bucket band", man trummar på hinkar, sjunger och har rörelse. Lärare har gått kurs i El Sistema. Tre lärare får jobba med detta som en del i sina tjänster, men i stort sett görs det inom befintliga resurser. Att delta är gratis.

– Metoden är inkluderande, ett sätt att nå dem som inte kände till att man kunde gå i kulturskolan.

I Vara finns flyktingfamiljer och ensamkommande flyktingbarn. El Sistema är bra för dem, menar Lars Graneheim.

– Och för alla andra barn, förstås.

Gävle

I Gävle finns "ett embryo" till El Sistema-satsning och det finns en ambition att få igång projekt hösten 2015.

Lars-Erik Berglund, tf enhetschef för kulturskolan i Gävle, ser det som i första hand ett socialt projekt.

– Men både och, naturligtvis. Det handlar om att involvera skola och föräldrar på ett helt annat sätt än i vår ordinarie verksamhet.

Musiklärarna får också ett an-
norlunda jobb, menar Lars-Erik
Berglund. Det kan till exempel
hända att de till familjeträffarna får

hjälpa till med att bre mackor och
koka fika.

Motala

Motala startar ett sidoprojekt som
senare kan inlemmas i kultursko-
lan. Avgående musikskolerektor
Anders Rosén har utrett och skissat

på planerna. Nu i augusti började
två musiklärare, anställda av för-
skolan.

– Kulturskolan har sina tradi-
tioner, det kändes bättre att börja
vid sidan av. Då kan vi bygga från
scratch med en annan filosofi, utan
fördomar. Då konkurrerar vi inte
heller om resurserna, säger han.

Ett 60-tal femåringar får nu gå
igång med rytminstrument, sång
och rörelse. Nästa höst är det tänkt
att El Sistema startar på grund-
skolenivå, med stråk och blås. I
första hand blir det i invandrartäta
områden.

– El Sistema är framtiden. Alla
spelar tillsammans hela tiden, i
stort sett. Arbetslag även i undervis-
ningen. De sociala aspekterna är så
viktiga att få träffas och ha kul gör
även att man lär sig musik bättre,
säger Anders Rosén.

Vänersborg

Musikskolan i Vänersborg mjuk-
startade för ett par år sedan ett
El Sistema-liknande projekt i ett
invandrartätt område. Fyran och
femman i grundskolan. Gratis.

I höst startar man El Sistema-
grupper i två andra skolor med viss
social belastning. Det ska bli blås,
och nu från årskurs två.

– Det kändes som om vi kom
in lite för sent i fyran-femman,
säger Gunilla Wretemark, chef för
musikskolan.

– El Sistema är väldigt omfat-
tande, vi får bygga lite efterhand.
Bland annat är det svårt att få sam-
arbete med en professionell orkes-
ter om det inte finns någon sån...

Istället funderar man på att äldre
ungdomar från Vargöns Symfoni-
orkester kan komma och handleda
och spela med barnen.

– De kan bli fina förebilder, tycker
Gunilla Wretemark.

Övriga kommuner som får del
av lotteripengarna är Borlänge,
Eskilstuna. Örnsköldsvik, Åtvidaberg
och Karlskoga, samt ytterligare en
där beslutet inte var klart i skrivande
stund. Kriterierna för stöd var bland

annat att det finns en huvudman,
tagna beslut och tillsatta resurser
för att dra igång i år eller nästa. Det
skulle också finnas sociala behov
på orten.

Hörby

Lilla Hörby kommun med 15 000
invånare hörde till dem som sökte
bidraget från stiftelsen men som
inte kom med på listan. Dock är de
inbjudna att delta i nätverksbygget.

För Hörby är ekonomin en viktig
faktor. 2015 drar man igång vilket
kräver extra lärarresurser. Kultur-
skolans chef Torgny Hammar-
strand betonar dock att beslutet
i vilket fall som helst är förankrat
från fullmäktige och neråt, obero-
ende av om det blir något bidrag
utifrån.

Han är dessutom övertygad om
att projektet ger en samhällsekon-
omisk vinst.

– El Sistema kan lyfta barn
från kulturovana familjer. Att öka
integrationen sparar på sikt mycket
pengar i den sociala budgeten.

– Estetik i skolan förbättrar dess-
utom skolresultaten vilket rimligen
ökar chanserna att ungdomarna se-
nare kan bidra till Hörbys skattebas.

Hörby är en landsbygdskom-
mun. Torgny Hammarstrand ser El
Sistema som ett projekt för integra-
tion inte bara mellan gamla och
nya svenskar utan också mellan
landet och centralorten.

För att politikerna ska kunna
argumentera för en satsning är det
avgörande att det kommer förebil-
der utifrån som kan visa att detta
fungerar på andra ställen, menar
han. Förra året hölls ett seminarium
med Malin Aghed från stiftelsen i
Göteborg.

– Det blev starten för oss.

Först i en skola, senare ska det
bli flera. Lågstadienivå. Sång, ryt-
mik, stråk och ukulele.

Andra kommuner som hade sökt
bidrag från stiftelsen El Sistema var
Helsingborg, Skövde, Sölvesborg,
Uppsala, Östersund och Örebro. ■

www.noter.eu

nilton.se
Stands for Music
Ring ! 031-795 01 50

Not-, Mic, Instrument-, Ljud & Ljus-STATIV
NILTON AB • 031-795 01 50 • www.nilton.se

Vanna
Rosenberg

TEXT LISA BODA

ARTISTPORTRÄTT

VANNA ROSENBERG I SWEENEY TODD,
STOCKHOLMS STADSTEATER.

Kulturskolan är viktig så att det bara gnistrar om det!

■ Redan som litet barn fick hon följa med sin mamma, dramapedagogen Annika Isaksson, till Vår teater i Högdalen. "Det var det häftigaste ställe man kunde komma till", minns den Vanna Rosenberg som sedan dess vuxit in i rollen som en av landets mest uppskattade skådespelare.

ARTISTPORTRÄTT

Klockan är tio i tolv en onsdag i augusti men höstkalla vindar blåser redan över alla som tränger sig fram mellan lunchrestauranger och butiker på Drottninggatan i Stockholm.

Men de av oss som slinker ner till Soppteatern tinar fort.

I entrén välkomnar Vanna Rosenberg och hennes skådespelarkollegor nämligen oss till rykande varm kronärtskockssoppa och dagsaktuell politisk satir. I föreställningen "Valhänt, en revy bäst före 14/9" får publiken sedan se skådespelaren som en räddhågsen Jimmie Åkesson, en inkännande Annie Lööf och en rappkäftad programledare. Dessutom bränner hon, mitt i skämteriet, av en musikalballad om förlorad solidaritet som får skedslamret att tystna vid borden.

– Jag uppskattar att vara på Soppteatern. Där får jag möta publiken som jag annars bara skymtar i salongen, säger Vanna Rosenberg i telefon nästa morgon på språng från barnlämningar hemma i Enskede.

– Jag får hälsa, välkomna och tacka genom ett personligt leende. Jag blir så lycklig av det, utvecklar hon medan tunnelbanan fortsätter mot T-Centralen och Kulturhuset Stadsteatern där hon är anställd. Redan där, i det första intervjuväret, uttrycker Vanna Rosenberg också det som dramapedagogen

och dramaturgen Susanne Marko lyfter fram som hennes främsta styrka som skådespelare:

– Hon har en oerhörd publikkontakt och en stark värme i allt hon gör. Hennes förmåga att både vara i rollen och ändå projicera ut till publiken är enastående. Nu senast var det i "Sweeney Todd", där hon hade en jättesvår roll. Ändå nådde hon ut till publiken och det är speciellt, säger hon.

Att Vanna Rosenberg hade anlag för skådespeleri såg Susanne Marko tidigt. Hon och Vannas mamma Annika Isaksson gick dramapedagogutbildningen tillsammans, och efter att Vannas föräldrar skilt sig flyttade mor och dotter in i en hyresrätt i samma hus på Östermalm där Susanne bodde.

När de beskriver stämningen i huset låter det som en alldeles egen kulturskola.

– Vi lekte väldigt mycket på olika sätt. Roll-lekar där vi blev olika personer och djur. Barnen var väldigt olika. Vanna och min dotter Julia, som också är skådespelare i dag, var mer extroverta, de vågade spexa och gå in i känslor av olika slag, minns Susanne Marko.

Dessutom fick Vanna Rosenberg ofta följa med sin mamma till hennes arbete på Vår teater i Högdalen.

– I början fick jag sitta i knät på mamma. Men jag var ivrigt att få vara med och nässlade mig in på något sätt. Jag minns när jag

äntligen fick ingå i den där stortjejsgruppen - det var glädjeskutt inombords.

Hon fortsatte på Vår teater i många år, och kan inte nog understryka hur mycket det betydde.

– Det var det häftigaste ställe man kunde komma till. Där får du allt: du får social träning, du får använda fantasin, jobba praktiskt med scenografi. Kulturskolan är viktig så att det bara gnistrar om det!

Vanna Rosenberg vill också lyfta fram dramapedagogen Elena Elmqvist, som var föreståndare på Vår Teater i Högdalen, och vars engagemang och stolthet över verksamheten smittade av sig på alla runtomkring.

– Mamma och Elena och Susanne var en stor pusselbit i vad som gjorde mig så förtjust i teater. De såg vad vi hade inom oss, fängade upp det och fick oss att våga.

Det modet fick Vanna användning för när hon debuterade i tv-serien "Du måste förstå att jag älskar Fantomen" som spelades in på hennes förskola och i vilken alla barn fick medverka.

I de tidiga tonåren drömde hon om att bli sångerska eller att skriva – hennes pappa är journalisten och författaren Göran Rosenberg – men sedan följde en djup svacka då hon inte kunde föreställa sig en sådan framtid.

– När jag gick på gymnasiet skämdes jag över mig själv, över

hur jag såg ut. Jag gick musikestetisk linje men scenen kändes helt främmande för mig under många år. Min pappa såg att jag höll på att treva och det var han som efter en tid uppmanade mig: "Vanna, sök nu till Scenskolan och gör det ordentligt!"

Hon kom in på Scenskolan andra gången hon sökte och fick spela Sonja i Ulf Malmros populära tv-serie "Rapport till himlen" 1994. En roll ledde till nästa och på senare år har Vanna Rosenberg gjort bärande roller i bland annat "Drottning Kristina" och "Figaros bröllop" på Kulturhuset Stadsteatern. Men mest omkramad i de breda folklagren har hon nog blivit för det hyllade humorprogrammet "Kvarteret Skatan".

Är det någon särskild roll som har definierat dig, som du minns som extra givande eller utmanande?

– Ja, det finns en roll, som jag spelade på Uppsala stadsteater och som jag kände var avgörande. Det var en pjäs som heter "Nancy Viktoria" som bygger på en självbiografisk bok av Elsie Johansson om en flicka som växer upp i Fattigsverige. Hon bestämmer sig för att aldrig skämmas mer för var hon kommer ifrån, för att hon är den hon är... ja, du märker, nu börjar jag gråta!

Vanna Rosenbergs röst spricker men hon samlar sig och fortsätter:

– Det är så många som har det svårt som går omkring och skäms. Det är på sätt och vis en enkel andemening i den pjäsen men den blev viktigt för mig.

Det finns en mollton i Vanna Rosenbergs sprudlande värme, som hon förmedlar till och med över telefon; det är lätt att se varför hon prisas för sin förmåga att fånga det lågmält komiska i allvaret, såväl som det inneboende mörka i humor.

– Humor är ett sätt att överleva för att kunna omformulera ett misslyckande, en fadäs eller en pinsamhet. Jag har mitt judiska arv, med min farmors och farfars sorgliga

och osannolika historia, de överlevde förintelsen. Det där präglar nog mig. Jag skämtar mycket om mig själv men jag tycker egentligen inte om att skämta om andra. Jag vill inte sära en annan människa.

Nåja, att driva med allianspolitikerna går väl an, skrattar Vanna Rosenberg när jag påminner henne om att hon just nu är aktuell i en högst skämtsam valkabaré. Men i höst ska hon och kollegan Jonna Nordenskiöld sätta upp en egen föreställning på Soppteatern som handlar om sångerskan Ulla Billquist.

– Det hänger faktiskt ihop med föreställningen "Nancy Viktoria"

„...när jag gick på gymnasiet skämdes jag över mig själv, över hur jag såg ut...

också, för Ulla Billquist spelades mycket i den. Hon sjöng in enormt många låtar som var radiogodis på 30- och 40-talet, bland annat "Min soldat". Jag hörde henne också som barn för jag var en pilsnerfilmstjej. Jag satte mig framför pilsnerfilmer när jag kom hem från skolan för i dem var allt så snällt och glatt. Men Ulla Billquist historia

är också väldigt sorglig, hon tog livet av sig när hon var 38 år.

Det mörka och det ljusa sida vid sida, återigen?

– Ja. Men egentligen har allting med kärleken till en människa att göra. Det är en livsträd för mig. Att alltid söka efter det goda, efter en förståelse för varför människor blir som de blir. ■

Side by Side

MUSIKLÄGER SOM BYGGER BROAR

TEXT OCH FOTO TORGNY SANDGREN

Innan den avslutande konserten skedde separata rep med körerna och musikerna.

■ Göteborg är känt för stora evenemang som Gothia Cup. Nu läggs ett nytt event till i musikens tecken. Lägret Side by Side hade sommaren 2014 sitt första läger. Målet är att växa till Europas största musikläger lagom till 2021 då Göteborg har sitt 400-årsjubileum.

Scengolver räckte knappt till när alla deltagare tog plats på GöteborgsOperans stora scen på lägrets avslutande konsert.

– Syftet med vårt musikläger är att bygga broar mellan människor och kulturer. Vi sjunger, spelar, repeterar, tragglar och skrattar tillsammans. Det blir en mötesplats där barn träffar etablerade musiker och förebildar varandra, berättar Camilla Sarnér från Göteborgs Stad och Stiftelsen El Sistema Sverige.

Den 17 juni öppnades dörrarna för Side by Side – A Youth Music Camp för första gången. Två dagar fylld med musik, samtal, möten och framföranden. 600 deltagare från landets olika hörn deltog samt 250 förskolebarn med pedagoger från Göteborgs olika förskolor.

Musiklägret Side by Side är en del av Göteborgs 400-årsjubileum. Staden vill fira detta genom att med gemensamma krafter göra Göteborg till en ännu bättre plats. Lägret

...två dagar
fyllda av musik
och glädje...

är ett samarbete mellan Stiftelsen El Sistema, Göteborgs Symfoniker, Göteborg och Co, Göteborgs Stad, GöteborgsOperan samt Svenska Postkodlotteriet.

Vad var det barnen fick göra och uppleva på lägret egentligen?

– De fick uppleva två dagar fyllda av musik och glädje! Först hade vi en öppen konsert och sångstund för Göteborgs alla förskolebarn i Trädgårdsföreningen och efter det samlades alla lägrets deltagare för en sprakande invigningskväll. Där de bland annat fick lyssna, dansa och sjunga till fem fantastiska liveakter. Under dag två samlades alla deltagare på Högskolan för scen och musik för att spela tillsammans. Under ledning av våra workshopledare hade vi stämrep, orkesterrep och körrep i olika storlekar och utformningar under hela dagen för att avsluta med en färgsprakande konsert där alla deltagare var med och gjorde musik tillsammans på GöteborgsOperans Stora Scen, berättar Petter Rosenlundh, festivalgeneral och till vardags verksam som processledare för El Sistema på kulturskolan i Göteborg.

Petter Rosenlund berättar att Side by Side Music Camp är indelat i fyra olika workshopspår. Barn-, ungdom- och vuxenkör samt orkester. Barnkören leds av Cecilia Q Öhrwall, kör och- tvärflöjtspedagog och arrangör i El Sistema Södertälje tillsammans med sångpedagogen Birgitta Mannerström Molin Svens-

Dirigenten Christoffer Nobin i samtal med lägerdeltagare.

ka Kyrkan Härlanda, Ida Rosén Hamrå från GöteborgsOperan och Johanna Fridolfsson EFS Göteborg. Triple & Touch tog hand om ungdomskören och vuxenkören av Simon Ljungman, gitarrist i bland annat Håkan Hellströms band.

Orkester och kör

Lägret hade två huvudspår; musicerande i orkester eller kör. Att spela tillsammans blev en spännande upplevelse för lägrets deltagare.

– Det var så kul! Jag vill åka tillbaka igen! För då får man nya vänner som man kan träffa igen! Säger Nour som deltog på lägret.

Stjärnskottet Christoffer Nobin dirigerade

Lägret avslutades med en stor, konsert på GöteborgsOperan. På

scenen spelade frilansande musiker, bland annat från Göteborgs Symfoniker, tillsammans med barn, föräldrar och pedagoger. Tillsammans fyllde de en kör och orkester på 650 personer vilket är den största ensemble som spelat på GöteborgsOperans stora scen. Christoffer Nobin är en flitigt anlitad dirigent och Side by Side kläms in mellan ett uppdrag för Deutsche Kammerphilharmonie och en inspelning med London Symphony Orchestra.

Hur kom det sig att du blev dirigent för avslutningskonserten Christoffer?

– Jag bjöd faktiskt in mig själv, säger han och skrattar. När jag för några år sen hörde talas om El Sistema så blev jag verkligen så glad och entusiastisk. Så jag mailade dem och skrev att jag gillade det de

gjorde och att om dom nån gång vill jobba med en dirigent som vill jobba med dem, hör av er! Och det gjorde de och jag är glad för det! Musik kan betyda så mycket för människor, riva murar och förändra livet i grunden. Det dom gör här i Göteborg är verkligen fantastiskt bra!

Olika funktionsförutsättningar

Arrangörerna vill att lägret Side by Side ska fungera för barn med olika funktionsförutsättningar. Göran Frödin är musikansvarig på Passalen som är en ideell förening med syfte att driva fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

– Åååååh vad kul det var med lägret! Vi trivdes till fullo. Vi fick återigen bekräftat att när öppenhe-

FAKTA EL SISTEMA

Grundades 1975 av José Antonio Abreu i Venezuela
Introducerades i Sverige och Hammarkullen år 2009 av Gustavo Dudamel
El Sistema verksamhet finns idag i Göteborg, Eskilstuna, Malmö, Stockholm, Södertälje och Umeå. Använder musiken och sång som verktyg för social och mänsklig utveckling.

Lägre avslutades på GöteborgsOperans stora scen.

ten råder finns inga hinder för våra ungdomars deltagande, kommenterar Göran Frödin

Nytt läger 2015

Arbetet med lägre är långsiktigt. Kommunen vill se lägre växa och bli en del av arbetet med Göteborgs 400-årsjubileum, 2021. Arbetet med lägre 2015 är redan igång. **Vad är ni nöjda med i årets läger**

och vad vill ni utveckla till 2015?

– Vi är fantastiskt nöjda! Det blev en sådan fin gemenskap och värme som genomsyrade hela lägre plus att det musikaliska uttrycket från 600 musicerande människor var så kraftfullt och berörande för både dem på scenen och i publiken. Inför nästa år kommer vi jobba vidare med alla delar av lägre. Vi kommer både fördjupa och utöka de olika workshopspåren, orkesterspåret kommer t.ex vända sig till både en grundläggande nivå och en fortsättningsnivå. Vi kommer att arbeta mycket med att få en större internationell spridning samt att lägre kommer vara fler dagar än i år. Festivalen nästa år kommer dessutom gästas av flera fina förebilder, däribland Gustavo Dudamel som kommer att vara lägets ciceron och dirigera avslutningskonserten och det kommer ju bli fantastiskt! säger Petter Rosenlundh från El Sistema. ■

Jennifer Brown deltog på avslutningskonserten och sjöng tillsammans med barnen.

„...festivalen nästa år kommer att gästas av fina förebilder...

Hyr ditt blås hos oss!
Sveriges bästa hyresvillkor! Vi har blåsinstrument från 110:- i månaden. Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset. Läs mer på WWW.MUSICA-BLASEXPERTEN.SE

MUSICA
blåsexperten

Telefon: 0491 120 40
musica.blasexperten@swipnet.se

YAMAHA
The best you can get

N. Nilsson Fiolbyggare AB
www.fioler.se

Medlem av: E.I.L.A., V.D.G. och S.V.B.M
Tel: 040- 15 98 03, E-post: info@fioler.se

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER
till skolor och privatpersoner

Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

Sareco®

Etablerad 1958

www.sareco.se Tel 026-61 74 60

www.noter.eu

VÄLKOMMEN TILL BARNENS MUSIKBUTIK PÅ NÄTET!

Barnens musikbutik.se

BARNVISOR ■ RYTMINSTRUMENT
KLANGSPEL ■ BLÅSINSTRUMENT
STRÄNGINSTRUMENT ■ PRESENTARTIKLAR
TILLBEHÖR med mera

www.barnensmusikbutik.se

Utveckla dina pedagogiska verktyg

– kommunicera skonsamt, effektivt och professionellt med röst, tal och kroppsspråk

agneta stolpe
www.agnetastolpe.se, info@agnetastolpe.se, tel 070-562 70 88

DET ÄR DAX NU!!
– att planera orkestrens klädsel

carina brohall
DESIGN AB

Sventorpsliden 7, 412 74 Göteborg
Tel: 031-40 40 30 • www.brohalldesign.se

Per Eriksson, regional samordnare på Filminstitutet, är tillsammans med SMoK arrangör för konferensen Kulturskola - en plats för film

frågor till **Per Eriksson**, regional samordnare på Filminstitutet. Tillsammans med SMoK är Filminstitutet arrangör för konferensen **"Kulturskola - en plats för film"** den 6-7 november i Norrköping.

Varför är den här konferensen viktig?

Den såväl visar på ett behov och ett kunskapsmål som behöver fyllas. De kulturskolor som är nyfikna behöver få inspiration att komma igång och de skolor som redan arbetar med film behöver få möjlighet att träffas och utbyta erfarenheter. Det kommer göra verksamheterna ännu bättre!

Vilka programpunkter ser du extra mycket fram emot?

Jag tycker så väldigt mycket om Gunnilla Dahlberg, hon har förmågan att verkligen sätta ord på varför det är viktigt att barn får utforska sin kreativitet. Hon säger det som vi praktiker ser, och det är viktigt när det handlar om verksamhetsutveckling.

Vad hoppas du själv få ut av konferensen?

Jag ser framför allt fram emot att få

träffa företrädare för många olika kulturskolor, för att bygga upp kontakter så att vi lär känna varandra och kan fortsätta arbeta med filmpedagogik tillsammans.

Hur ser du på kulturskolornas roll ur ert perspektiv?

I mina ögon är det allt för få kommuner som har möjlighet att erbjuda barn kurser i rörlig bild, något jag tycker borde ingå i ett slags kulturellt basutbud. Och Kulturskolorna känns som den bästa och mest naturliga hemvisten för en sådan hemvist.

Vad har du för tips till kulturskolor som vill starta upp en filmverksamhet?

Att de kan söka pengar hos Filminstitutet för att komma igång. Vårt filmpedagogiska stöd går att söka två gånger per år, nästa ansökningsdatum är 15 oktober. ■

KULTURSKOLA EN PLATS FÖR FILM

KONFERENS OM FILM- OCH MEDIEPEDAGOGIK I KULTURSKOLAN
NORRKÖPING • 6-7 NOVEMBER 2014

VÄLKOMMEN TILL TVÅ SPÄNNANDE DAGAR MED INSPIRATION OCH DISKUSSION OM FILMSKAPANDE I KULTURSKOLAN

I workshops och seminarier får ni konkreta exempel från pedagoger och experter. Barn och ungas egna filmer är självklart en röd tråd under dagarna. Konferensen är främst för er som redan jobbar med film och media i kulturskolan och för er som är sugna på att starta upp ett nytt ämne. Detaljerat program på SMoKs webbplats.

UR PROGRAMMET

- Unga Berättar - demokrati genom film
- Film i samverkan med andra konstarter
- Klappan - ungas egen filmfestival
- Tjejer och film
- Stop-motion - animering
- Rådgivning för filmskapande i kulturskolan

ANMÄLAN

Plats: CNEMA - Norrköpings Visualiseringscenter
Målgrupp: Pedagoger och chefer i kulturskola samt alla intresserade
Kostnad: 750 kr, inkl. lunch och middag dag 1 samt fika
Anmälan: Senast 30/9 på www.smok.se

KONTAKT

Sofia Balic, projektledare SMoK
E-post: sofia.balic@smok.se
Mobil: 0703-66 13 30

ANMÄLAN SENAST 30/9

Ensembelspel i det tysta JamHub

JamHuben löser många problem för musiklärare eftersom upp till 7 elever kan spela tillsammans utan att störa andra. Arbetsmiljön förbättras och trivselen stiger. JamHub Tour Bus kan t.o.m. spela in medan man spelar. Detta är den nya standarden i musikskolan. JamHub finns i tre modeller från 2695kr. Se vår hemsida för mer information. Sök på Jamhub.

TIPS: finansieras via Arbetsmiljøbudgeten!

Sweden MIDI Music. Grundat 1987 webbutik: www.swedenmidimusic.se tel: 08-80 68 88

■ Bangen Jazz & Blues Festival har sedan starten 1991 satt Sandviken på musikkartan. Nu utvecklar de verksamheten med ett musikläger för unga där ensemblespel och improvisation är i fokus.

När Peter Fredriksson tog över som Bangengeneral 2013 var hans mål att bredda jazzbegreppet och locka en ny publik till festivalen. En viktig pusselbit i detta arbete är ett musikläger för unga. I juni 2014 drog det första lägret igång och sker parallellt med festivalen.

– Jag tycker att vi ska ta vårt ansvar för att hitta vägar in till jazzen. Både för publik och musiker, säger Peter Fredriksson

Långsiktig satsning

Satsningen är långsiktig för den arrangerande föreningen. Ambitionen är att lägret ska växa och berika festivalen.

– Nästa år vill vi hitta fler beröringspunkter med festivalen. Redan i år har vi fått till att ungdomarna blir en del av programmet och att de får lyssna på en massa bra

musik på festivalen. Men nästa år kanske vi kan få fler musiker att delta som pedagoger men också utveckla konceptet mer. Musiklägret vill vi ha kvar och det ska utvecklas, säger Peter Fredriksson

Arbetet med lägret har gått rasande snabbt. Klart blev det först i februari 2014 att lägret skulle bli av. På några månader har arrangören lyckats nå ut och samla runt 50 ungdomar från landets olika hörn.

– Det är så roligt att vi har unga från exempelvis Lund och Hudiksvall och att de kan mötas i musiken, säger Marcus Björn som är projektledare för årets musikläger.

Han menar också att det var en viktig utgångspunkt att det skulle vara låga trösklar för lägret.

– Vi vill nå brett och från hela landet. Därför var det viktigt att hålla en låg kostnad för lägret. Nu får ►

TEXT OCH FOTO TORGNV SANDGREN

Bangens ordförande Peter Fredriksson, lägerledare Olle Tjern och projektledare Marcus Björn satsar på nytt jazzläger i Sandviken.

”...vi vill nå brett och från hela landet. Därför var det viktigt att hålla en låg kostnad för lägret...”

BANGEN

ordnar jazzläger i Sandviken

Aktörerna i Kulturcentrum hjälps åt. Biblioteket marknadsför jazzfestivalen och lägret.

Lägrets deltagare fick sova i olika rum i kulturskolans lokaler. Detta rum döpt till Ella.

Lägrets avslutades med en konsert. Fullsatt i konsertlokalen!

ungdomarna väldigt mycket för de 300 kronor som avgiften ligger på, berättar Marcus.

Över förväntan

Projektledaren Marcus berättar att de är lite överraskade av deltagandet. Så här på det första året hade arrangörerna väntade sig 20 deltagare. Men när det drog i gång var 50 deltagare på plats. Nästan hälften var tjejer vilket arrangören såg som mycket positivt.

Olle Tjern är en av de som jobbar med lägret och beskriver lägret som väldigt lyckat utifrån förutsättningarna.

– Det enda som inte riktigt gått som planerat är väl det här med tid för sömn! Ungdomarna har jammade långt in på natten och så mycket sömn har det inte blivit varken för mig eller deltagarna!

Arrangörerna menar att en framgångsfaktor har varit samarbetet med Kulturcentrum, en mötesplats där bibliotek, kulturskola och annat kulturell verksamhet sker.

– Samarbetet med Kulturcentrum har varit viktigt. Här har vi kunna få bra lokaler för ensemble-

blespel, övningsrum och sovsalar för de deltagande ungdomarna, konstaterar Marcus Björn.

Lägrets avslutades med konsert

På lördagen var det dags för lägrets avslutningskonsert. Deltagarna väntar spant på sin tur på att få kliva fram på scenen. En av dem

är Wenhan Zhou, från hedemora, som förväntningsfullt står med saxofonen i handen. Jag passar på att fråga hur lägret varit.

– Det har varit så kul! Vi har spelat och spelat, hela dagarna. Hopas det blir igen nästa sommar, jag skulle gärna komma tillbaka, säger Wenhan och gör sig redo för scenen. ■

”...det enda som inte riktigt gått som planerat är väl det här med tid för sömn...”

◀ Wenhan Zhou på scenen tillsammans med nya musikantervänner.

Workshop ensemble. ▶

Skola från Kina BESÖKER SVERIGE OCH SMOK

TEXT OCH FOTO TORGNÝ SANDGREN

■ Den Kinesiska grundskolan Wende, i Guang Dong provinsen, besökte under sommaren Sverige för olika studiebesök. Med på resan deltog såväl skolans personal som elever. På programmet fanns ett besök hos Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) för att få lite mer kunskap om musik- och kulturskolornas verksamhet och organisering i Sverige.

Efter besök i Riga och deltagandet i en körtävling anlände den kinesiska delegationen till Stockholm. I den svenska huvudstaden skulle det bli historiska vandringar, museer och olika studiebesök. Grundskolan Wende arbetar mycket med kultur-ell verksamhet och ville därför gärna besöka Sveriges Musik- och Kulturskoleråd för lära mer om hur vi arbetar i Sverige.

Lärarna pratar om de estetiska uttryckens betydelse för barnens lärande och hur de stärker måluppfyllelse även i andra ämnen.

– Vi satsar särskilt på en barnkör och deltar gärna i olika tävlingar med andra skolor, berättar Xiao Wei som är lärare på skolan.

Tävlandet har varit framgångsrikt för skolan och de har vunnit flera tävlingar.

I SMoK:S lokaler på Hornsgatan fick de en presentation av kulturskolornas verksamhet och organisering. Skolpersonalen lyssnade nyfiket och hade många frågor. Skillnaderna mellan Kina och Sverige var många. Inte minst kring reglering, lärarnas roll och repertoar. Mest förvånade var de över att traditionell folkmusik och dans inte hade större plats i svenska kulturskolor. ■

Song Lifeng, Lyu Heng, Xiao Wei och Chen Miaohua på studiebesök hos SMoK.

”Om eleverna är vana vid att bli lyssnade på blir det meningsfullt för dem med ett elevråd för att göra sina röster hörda. Låt eleverna själva sätta upp ramarna på det första mötet. Då känner de att deras medverkan verkligen betyder någonting” säger Veronica Holtsjö, Projektledare på LSU.

Ungas organisering I KULTURSKOLAN

TEXT PER NYSTRÖM

■ Hur ska eleverna i Sveriges kulturskolor få mer att säga till om? På vilket sätt ska elevinflytandet öka – och under vilka former? Det var några av frågorna som diskuterades när SMoK den 23 maj i år bjöd in till ett dagslångt seminarium i sina lokaler på Södermalm i Stockholm.

Bakgrunden till mötet är det treåriga projektet ”Om vi fick bestämma”. Projektet är initierat av SMoK och har med stöd av Arvsfonden till syfte att förnya musik- och kulturskolornas verksamhet genom att ge barn och ungdomar ökat

inflytande. Frågan om eller hur kulturskolorna ska arbeta med ungas organisering har kommit upp då och då. Det fanns behov att diskutera frågan särskilt och ett möte ordnades med Riksförbundet Unga Musiker (RUM) och Landsrådet för

Sveriges Ungdomsorganisationer (LSU) samt representanter från kulturskolor.

Elevråd som möjlighet och problem

Under de två år som projektet ▶

"Elevrådet bör koncentrera sig på en enskild fråga och sedan fylla på vartefter intresset kommer" säger Mikael Jäderlund, rektor på Mora Kulturskola.

har pågått har många kulturskolor försökt att locka eleverna till elevråd för att därigenom öka deras inflytande och medbestämmande. Seminariet visade dock att många av skolorna har haft problem med att få eleverna intresserade av att delta i dessa råd. En orsak till detta som det spekulerades i är att man inte varit tydligt nog med att informera vad eleverna har att vinna med att delta i ett elevråd. Ofta ses elevinflytande och elevråd som någonting abstrakt av eleverna, som något de inte vet vad de egentligen får ut något av. Många gånger är eleverna redan nöjda med själva skolformen, varför skolorna istället kanske borde koncentrera sig på mer konkreta frågor för att få ungdomarna mer engagerade.

– Ungdomarna som kommer till vår verksamhet är i allmänhet väldigt nöjda. Vill man jobba med ungdomars inflytande tror jag att man kan ta det i små steg, man behöver inte vända upp och ner på hela verksamheten, menar

Karin Holdar, rektor på Roslagens kulturskola.

Under projektets gång har Roslagens kulturskola valt att fördjupa sig på tre områden: utvecklingssamtal, ett fungerande elevråd samt en uppfräschning av närmiljön i skolorna. Enligt Karin Holdar är det viktigt att lärarna och pedagogerna till fullo ställer sig bakom SMoK-projektet om att öka elevinflytandet så att ungdomarna känner att deras idéer tas på allvar. Endast genom personlig kontakt med lärarna kan de idéer eleverna har också genomföras.

Ett elevråd blir två

Mikael Jäderlund, rektor på Mora kulturskola, berättar att de i projektet "Om vi får bestämma"-tagit initiativet till att starta ett elevråd – eller snarare två.

– Den första tanken var att vi skulle starta det tillsammans med fritidsgården, vi märkte dock att det var lite olika intressen mellan dem som går på fritidsgården och

dem som går på kulturskolan. Nu har vi bestämt att vi ska separera det till två elevråd, ett för kulturskolan och ett för fritidsdelen, säger Jäderlund och erkänner samtidigt att skolan haft vissa svårigheter att locka elever till elevrådet. Han tror dock att detta kan komma att ändras om rådet väljer att koncentrera sig på ett fåtal konkreta frågor.

– Det jag tar med mig från denna diskussion är att elevrådet inte behöver jobba med så många olika frågor. Istället kan man koncentrera sig på en enskild fråga och sedan fylla på vartefter intresset kommer. Till hösten kommer jag att föreslå för elevrådet att det är julshowen vi främst kommer att jobba med, säger Jäderlund.

En konkret metod som Mora kulturskola har använt sig av för att öka elevinflytandet är något som

Mikael Jäderlund kallar börja-fortsätta-sluta. Med hjälp av denna metod har eleverna benat ut vad de vill börja med (d.v.s. vad som inte finns på skolan men vad de menar borde finnas), vilken verksamhet på skolan de vill fortsätta med samt vad de anser fungerar mindre bra och därför vill sluta med. Det var genom denna metod som eleverna kom fram till att de ville umgås och samarbeta mer, vilket i sin tur sådde fröet till vad som senare blev den lyckade julshowen.

Ungas organisering och El Sistema

I Sverige startades El Sistema som en följd av att den venezuelanske chefsdirigenten Gustavo Dudamel tillsammans med Göteborgs Symfoniker framförde Beethovens 5:a i Hammarkullens idrottshall år 2009. I samråd med Angereds kulturskola föddes då idén om

att starta upp en svensk gren av El Sistema i förorten Hammarkullen i Göteborg. Inom El Sistema arbetar man aktivt för att söka upp ungdomar i förorter där traditionen att sätta sina barn i musik- eller kulturskola tidigare inte funnits.

– I El Sistema organiserar vi verksamhet där både pedagoger, föräldrar och barn deltar. På så sätt stärker vi inflytandet hos ungdomar från socioekonomiska grupper som tidigare kanske inte har kunnat göra sig hörda lika ofta, säger Malin Aghed, som arbetar för kulturskolan i Göteborg samt som koordinator på stiftelsen El Sistema.

Aghed berättar att pedagogerna, i verksamheten, försöker möta barnen och deras önskemål, exempelvis kring vilka sånger som ska spelas eller sjungas. Samtidigt är grunden i El Sistema klassisk orkestermusik, och att spela instrument innebär alltid en viss form av disciplin. Det behöver dock inte på något sätt betyda att det rör sig om en envägskommunikation riktad från en auktoritet (dirigenten) gentemot eleverna, menar Aghed. Istället framhåller hon att det snarare handlar om ömsesidig respekt gentemot varandra:

– Disciplin kan antingen bygga på rädsla eller kärlek och ömsesidig respekt. Vi kör rätt hårt på den senare varianten! ■

...man
behöver inte
vända upp
och ner på
verksamheten...

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver. Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!
Mattias Sandlund

GERINGSGATAN 2 • NORRFJÄRDEN • TEL: 0911-20 94 71 • MOBIL: 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE • WWW.DINFIOL.SE

Norrköping är en stad i ständig förvandling. Vår befolkning växer, och vi har en potential som bara begränsas av oss själva. Vi brukar säga att kraften kommer ur kreativitet och våra 9 000 medarbetare. Genom att planera och driva en ständig utveckling skapar vi förutsättningar för ett nytt, spännande Norrköping. En kreativ mötesplats för människor och möjligheter.

Norrköpings kommun söker:

**Avdelningschef
till Norrköpings kulturskola**

Sista ansökningsdag är 5 oktober

LÄS MER OM TJÄNSTEN PÅ:

→ www.norrkoping.se

ANNONSERA I
smockan KULTUR

ANNONSPRISLISTA 2014 kontakta

Monica Berglund

Tidningen **SMOCKAN**

Flygelvägen 3

893 80 Bjästa

Tel 0660-29 99 60

monica.berglund@agrenshuset.se

UTGIVNINGSPLAN 2014

NR	SISTA MTRL	UTG
1	21 februari	17 mars
2	4 april	28 april
3	2 maj	27 maj
4	2 september	22 september
5	10 oktober	30 oktober
6	14 november	5 december

**VI HJÄLPER DIG GÄRNA MED
UTFORMNINGEN AV DIN ANNONS!**

www.noter.eu

www.noter.eu

www.noter.eu

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 20 ÅR

Öresunds *Solist* 2015

BLÅS OCH STRÅK

UTTAGNING I SVERIGE

lördagen den 17 januari 2015
Kulturskolan Lund

UTTAGNING I DANMARK

lördagen den 10 januari 2015
Københavns Musikskole

FINAL

söndagen den 15 mars 2015
Ishøj Kulturskole, Vejledalen 9, 2635 Ishøj, Danmark

ANMÄLAN

online på www.oresunds-solist.com
senast den 25 november 2014

PROTEKTORER

Nikolaj Znaider, Danmark
Håkan Hardenberger, Sverige

www.oresunds-solist.com

Öresunds Solist, sekretariat: Ishøj Kulturskole, Vejledalen 9, 2635 Ishøj, Danmark, www.ishojkulturskole.dk

